

SLOVENSKI NAROD.

Inšenja vrak dan popoldne, izvzemni nodelje in prezlake.
Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, nad to višino vsi oglasi 1 m/m × 54 m/m 1 K 50 v. Uradni razglas in poslana ter notice isti prostor po 2 K, ženitna ponudbe in poroke pa všečno 80 K. — Pri naročilih nad 10 objav popust.

Vprašanjem gledi inšerat naj se priloži znamka za odgovor.

Spravljanje „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pristilane. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po podi:
v Jugoslaviji:
celoletno naprej plačan . K 180 —
polletno 90 —
3 mesečno 45 —
1 15 —
Pri morebitnem povisjanju se ima daljša naročina doplačati.
Novi naročniki nači posijojo v prvi naročino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarje se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, 1. nadstropje.
Telefon štev. 34.

Dopise spremeni in podpisane in zadosezne frankovane.
Rokopisov na vrata.

Posamezna številka velja 1 krona.
Poštnina plačana v gotovini.

Gospodarski položaj sovjetske Rusije.

Znameniti ruski narodni ekonom Aleksinski priča v listu »Nova Ruska Življa« članek, v katerem slika gospodarski položaj sovjetske Rusije ob početku leta 1920. V svojem članku se naslanja na da te stenografskih zapisnikov o poročilih predsednika vrhovnega sovjeta narodnega gospodarstva A. Rikova, predsednika centralnega sovjeta profesionalne zvez M. Tomskega, predsednika moskovskega sovjeta Kamjenova in končno tudi na date iz poročil Trockega in Ljenina. Ker se ravno v današnjih dneh dela za komunizem velika propaganda, objavljuje v vernini dušam, ki se vicajo v skrbah za jutrišnji kruhek, deveta boljševiška nebesa, poglejmo malo, kakšna so pravzaprav ta boljševiška nebesa od blizu. Vodniki po teh nebesih naj nam bodo boljševiški svetniki sami, navedeni v Aleksinskega članka.

V seji predstaviteljev sovjeta narodnega gospodarstva, dne 25. januarja t. l., ki so se je udeležili tudi sovjetski poverjeniki in člani moskovskega sovjeta vojaških in delavskih deputatov, je poročal Rikov, da je dosegla za časa imperialistične in meščanske vojne gospodarska onemoglost Rusije ogromne dimenzije. Zlasti je pahnila Rusija v gospodarsko onemoglost meščanska vojna vsled oplenitev narodnega gospodarstva in razširjanja materialnih in živilih sil. Kriza, ki je nastala, se more opredeliti v treh smerih: prometna kriza, kriza kurjave in kriza žive delovne sile.

Procent nevporabnih lokomotiv pred vojno ni nikdar presegal petnajst odstotkov. Danes znaša ta odstotek šestdeset. Pred vojno se je 8% pokvarjenih lokomotiv brzo popravilo, po sepečenski revolucioni se je odstotek popravljenih lokomotiv takoj zmanjšal, da znaša danes eden. V gotovih številkah pomenu to nasproti preteklemu mesecu odpadek dvatisoč lokomotiv v tekčem mesecu. V kratkem času bi moral radi tega vsak železniški promet izostati, ako se razmerje ne izpremeni. Za delavca in kmeta pa pomeni pešanje prometa nemožnost izkoristiti razne žitne zaloge, pomanjkanje kurjave in surovin. Rikov navaja v svojem poročilu samo dva primerja, ki pa kažeta krizo v bengalični luči: da bi se moglo transportirati iz uralskih rudokopov 10 milijonov

pudov kovin z enim vlakom na mesec v centralno Rusijo, bi bilo treba deset let ob sedanjih prometnih razmerah. Rusija je dobivala bombaž za svoje tvornice iz Turkestana. V tekstilni industriji je Rusija v intrinem času mogla konkurrirati z Nemčijo. Bila je torej poleg Nemčije takoj na prvem mestu za Anglijo. Sedaj pa ima sovjetska Rusija samo dva vlaka mesečno, ki dovaja bombaž iz Turkestana, tako da bi trajalo deset let predno se uvozi osem milijonov pudov bombaža, ki ga morejajo podelati ruske tvornice. Napačno pa bi bilo misliti, da izvira primanjkljaj samo iz prometne krize. Rusija je producirala tudi sama mnogo lanu; tekom boljševiškega režima pa je padla ta producija na 30%, ker kmietje lana iz prehranjevalnih ozirov ne sejejo več. Cesto se je trdilo, da je povod gospodarskemu propadanju Rusije blokada. Rikov pa to naziranje pobija trdeč, da bi dvignjenje blokade kurje sruvin ne odstranila, marveč jo še le povečala, ker so surovine edini produkt, s katerim je Rusija zalagala Evropo.

Gledate kurjave poroča Rikov, da je Moskva imela leta 1919. samo že za bolnišnice in lazarete — za silo seveda! Sovjet narodnih komisarjev je bil zapovedal pripraviti dvajset do štirinajst milijonov kubičnih sezjénov drva. Pripravilo pa se je bilo samo šest, od katerih je železnica mogla dovoziti pa samo dva in pol milijona kubičnih sezjénov. Premogovniki moskovskega rayona, ki so bili boljševikom vedno na razpolago, niso dalli niti 30% premoga nasproti prejšnjem letom.

Nelzorno težko je stališče delavstva v prehranbenem pogledu. Ko se zahteva v tvornicah povisjanje produkcije, zahtevajo delavci: dajte nam kruha prej, potem bomo šele delali. Seveda je tudi tukaj vzrok pomanjkanja v prvi vrsti prometna kriza. Delavci zahtevajo vstopavitev svobodne trgovine, ki je pa vladu ne more dovoliti, ker bi to pomenilo popolen bankerot.

Boljševiški režim je do konca 1. 1919. nacionaliziral okoli 4000 tvornic, kar znači — kakor izjavlja Rikov — vso sedanjo rusko industrij, ker je ostala privatna industria uničena. Po neki predvojni statistiki je štela ruska industrij kakih 10.000 tvornic. Od teh 4000 nacionalizira-

nih tvornic pa jih danes dela le polovica. Število delavcev znaša okoli enega milijona, po Trockijevih navedbah pa samo osemsto petdeset tisoč. V enakem razmerju je padla tudi metalurgična in druge industrije, kar pomenja, da živi sedanja sovjetska Rusija od ene tretjine onega, od česar je živel v miru. V tehniki in industriji dela samo 11% tvornic oziroma samo 7% vreten. Toda nadzadovanje se vedno bolj širi. Dočim je Rusija izdelovala v prvem polletju lanskoga leta še 100.000 do 200.000 pudov tkanine na mesec, je je izdelovala v drugem polletju komaj 25 do 68.000 pudov mesečno.

Dr. Alojzij Kokalj:

Gojimo sport.

Mens sana in corpore sano. Učna uprava one države, na katere razvalinah se je med novimi državnimi tvorbami porodila tudi naša Jugoslavija, nikakor ni bila naklonjena telesni vzgoji. Naravnost omalovaževala v zanemarjal je pri svoji učeli mladini smotreno vzgojo krepkega telesa.

Ne čudimo se zato, da je na srednjih šolah spadala telovadba med takozvane proste predmete. Vsa oficijelna priredba skupnih izletov v prosto naravo se je omejivala za celo šolsko leto v prireditvi enkratnega skromnega majskega izleta. O kakih kurzih za priučenje plavanja ni bilo ne duha ne slaha. Na vse take stvari je gledala nčna uprava vsaj s nepriaznjim očesom, akih sploh ni kratkomalo prepovala.

Ali naj učna uprava naše mlade države sledi tem vzgledom iz pretekle dobe? Ali naj na tem polju inorda krene na nova pot?

Po našem mnenju zahtevajo žalostni sadovi iz polnretekle dobe, da je na tem polju odločno kreniti na nova pot. Državni učni upravi je pa treba uglasiti pot. V to je poklican naš naraščaj. V prvi vrsti seveda naš akademski naraščaj. Ta naj učni upravi iz svoje iniciative pokaze smeri, ki naj je bodo za bodočnost merodajne.

Začnimo najprvo z vprašanjem te lo v a d b e.

Silnega pomena telovadbe za človeško telo nam pač ni treba nobraneš utemeljevati in podčrtavati. Opozorimo naj mimogrede le na nekatera nepobitna dejstva. Telov. nam okrepi naše mišice in s tem celo telo. Toda ne samo to. Telovadba nam prežene iz našega telesa gab-

Tretja kriza je kriza delavskih sil. Delavci se nekam izgubljajo, tako da se zavzame dan na dan več tvornic. Dogodilo se je, da se včasih cele mesece ni moglo dobiti kvalificiranih delavcev za neobhodno potrebno delo v puškarnah, ki so delale za rdečo armado. Poročilo konstatiira, da delavcev ne beži le iz mesta na kmete, iz ene tvornice v drugo, ki mu nudi boljše življenske pogoje, ampak se udaja »na našo nesrečo in sramoto« v velikem številu verzenju.

Tako je v Rusiji. A kako bi bilo pri nas, ako bi zavzadili boljševiki?

Zato bi moralo v poletju v njih kar mrgoleti kopajoči se in plavajoči ljudi. Nikakor ne kaže v tem pogledu prepričati teren ljudsko-šolski mladini iz Trnovega in Kranjskevoga.

Po našem skromnem mnenju je zopet poklicano naše visokošolstvo, da spravi v nekak sistem kopanje in posebno še plavanje. Vsak visokošolec naj bi znał plavati. V posledici tega dejstva naj bi sledile potem plavalne tekme.

O praktični vrednosti plavanja nam seveda ni treba izgubljati nobene besede.

Z gojivijo kopalnega in plavalnega sporta naj bi se združila gojitev veslanja. Ljubljanca, ki nimajo skoraj nič strmca, je kakor ustvarjeno za veslanje. Zato se ni čuditi, da so starci Ljubljanci prirejali načolj pripljubljene zabave in izlete ravno po vodi itd.

Ako obnovimo to zgodovinsko življenje na naši Ljubljanci, ne smejo pri obnovitvi poigrati našega visokošolstva. Ono naj celo prednjači pri tej obnovitvi. Mlada in gibčna telesa našega visokošolstva naj se uriju v veslanju. Potem bomo v dolegnjenem času doživeli na naši Ljubljanci veslarske in druge regate.

Opozorjam, da imamo »Ljubljanski sportni klub«, ki ima ob Ljubljanci svojo lično čolnarno. Prepričani smo, da bo imenovani klub sprejet z odprtimi rokami naše visokošolstvo, ako se bo hotelo posvetiti gojiti vodnega sporta.

O velikem pomenu vodnega sporta za telesno zdravje nam pač ni treba kaj več govoriti. Opozorimo, naj le na dejstvo, da visokošolstvo načlavnoveščih britanskih vseučilišč načravnost brilla v vodnem sportu. Da bi naše visokošolstvo na tem polju ne moglo slediti sinovom hladnega Albiona, pač ne bo nihče dril.

Zato bi vsakega resničnega privatelja našega mladega ognjišča vedel in znanosti prav od srca veselilo, če bi naši mladi akademiki krenili na polje vodnega sporta.

Končno še nekoliko besedi o planinstvu.

Po celem svetu je priznana le pot naših dežela, krasota naših planin. Sirnemu svetu znana ta krasota, nam ne ali vsaj ne v dovolini me-

Fran Govekar:

Svitanje.

(Dalej.)

Cele koše pomaranč so izmetale ljubljanske aristokratke in njih kavalirji med tolpe, ki so se borili ondi za rumeni laški sad med seboj s tisto srdito vztrajnostjo kakor nekdaj njih pradejie za turske glave.

Semkaj torej so priletele jate Ljubljank na zabavo, ki jim je bila prav tako zanimiva kakor bombardiranje Turške Jame s pomarančami. Saj pa so imele tudi kaj gledati! Z najpompoznejšimi karosami so se pripeljali metropolitanski gospodje, z grbi na vseh straneh svojih voz, z lvriranimi kočičaji in slugami ter s konji, ki so bili obrzdani s pristnim zlatom in srebrom.

Mogočni so bili ti prelatje in mogočno so znali nastopati, kadarkoli so se prikazali v javnosti. Bogati so bili, posestniki najlepših hiš in opasnih tekmcov kranjskih posvetnih kavalirjev.

Kavalir vseh kavalirjev pa je bil škof Borgia.

Bil je na glasu izredne učenosti, ki si jo pridobil po nemških univerzah, a kot blvš jezuit je znal reprezentirati moč in čast nepremagljive katoliške cerkve impozantne nego sam knezonadškof baron Brigid. V svoji osebi je združeval veljavnost pomočnega škofa ljubljanskega, škofa derbenskega in generalnega

41 vikarja nadškofijskega. Ta najlegantnejši predsednik ljubljanskega konsistorija je kazal pri vsaki priliki tudi v svoji prelatski obliki, da je polnokrvni potomec kranjske plemenitaške rodbine. Do svoje visoke starosti je jezdil po Ljubljani in okolicu iskrga serca, se vozil na lov ter se celo prav rad udeleževal najsjajnejših plesov v redutih in na strelišču.

In baje ni bilo lepšega prizora, kakor je sedel ves v vijoličasti svili in s hermelinom ter z velikim zlatim križem rdečelični starec škof Borgia sredi belih, golih ramen v demantih in biserih cvetičnih ljubljanskih plemkinj. Za nikomer ni zaostajal živahn škof Borgia v galantnih poklonih, a vendar je bil baje resnično pobožen in dober mož, ki ga je ljubila vse Ljubljana.

Imponiral je vsakomur, a znal je tudi pridobivati vsa srca, zlasti pa ženska, ki so za moško lepoto v cerkveni obliki že od nekdaj že prav posebno dozveta.

Tudi pri blagoslavljaju novega pokopališča je nastopil škof Borgia z vsem sjajem. Kakor vladar se je obdal z najodličnejšimi imeni metropolitanskega kapitija. Prost Sigfried grof Auersperški, komendant malteškega reda, pravkar infilirani kanonik Janez Anton de Ricci, infilirani kanonik Sigfried grof Gallenbergški, kanoniki Janez Nepomuk baron Tanferer, Franc Ks. pl. Webern, Franc Ks. baron Codel'pl. Fahnfeldski, Juri Golmaier, vodja in notar knezonadškofijskega urada, vse člani kne-

zonadškofijske pisarne ter vsi semeničniki so obdajali škofa barona Borgia v vijoličastih, rdečih in belih oblekah.

Kakor maki, tulipani, lilije in narcise je bila videti ta sveta družba po zelenični trati. In ljubljanske dame so vzlikale od občudovanja in radosti ob pestri krasoti.

Tudi grof Hohenwart s svojimi najvišjimi uradniki je bil tu in ponjeno v ozadju je stal župan dr. Podobnik z dvema občinskim svetovalcem.

Ko pa je po zaključenem obredu pokleknila vsa gospoda na travo in molila glasno nemški »Vater unser«, je obstal, visoko zravan, edini škof Borgia ter šepetal molitev raztresen in zamišljen.

Oči so mu zrle tja na Kamniške planine, ki so se bleščale v solnčnem svitu, in tja preko Ljubljanskega polja, nežnozelenega in polnega bujnega klitja.

In škof je posluhnil, dvignil oči in se našmehnil. Resnično, tudi Škrjanec je že drobil svojo pesem nad poljem!

Naglo se je pokrižal in živahn pristopil h glavarju Hohenwartu:

»Ako vam je draga, pojezdiva popoldne do Save, ljubi glavar?«

»Z veseljem, prevzvišeni!« je odgovoril glavar.

»V turjaških gozdovih se žajo že divji petelin, prevzvišeni!« se je oglasil tedaj prošt Auersperg.

»Ah! Ali nas povabite, grof!« je vzkipek škof.

»Ze v par dneh pričakujem bratovega počila. Potem nama bodo petelin na razpolaganju,« je odgovoril prošt.

Pred cerkvijo in ob Dunajski cesti so se med tem zbrala Ljubljanka. Videti so že le škofa, ki je enkrat iz bližine in dobiti njegov blagoslov, preden se odpreje s svojo karoso. Ko je torej stopil s pokopališča, so pokleknile. Škof jih je blagoslovil, se nasmehnil in dal roko grofu Hohenwartu.

»Torej ob štirih — do svrdenja, ljubi grof!« je dejal

ri. Tudi na tem polju imamo po lastni krvidi še dovolj neizkorane ledine. Tega greha se moramo ostresti. Če vprašamo, kdo je v prvi vrsti poklican za to, bo naš odgovor kratko ta: Naša akademika mladina.

Naša Ljubljana, srce in središče naše Slovenije, ima za gojitev nepretiranega planinstva najsrcenejšo lego. Peš lahko napravimo iz Ljubljane pol — ali celodnevne izlete na vse štiri vetrove. Opozarjam samo na našo prijazno Smarno goro, ki za malo truda nudi obiskovalcu najlepši razgled po ljubljanskem in gorenjski ravnini, na naše snežene Karavanki in Julijske Alpe. Prezreti ne smemo naše srčkane Katarine, ki s svojo krasno naravo bogato poplača malenkostni trud. Kako nas vabilivo vabi na obisk njena sosedja Grmada!

Doslej še veliko premašo poznami Krim, kjer bi že davno moralno stati skromno planinsko zavetišče, nam nudi naravnost nebeški razgled na našo belo prestolico. Jako hvaljeno izletišče je tudi na Kurešček.

Omeniti moramo slednjč tudi prekrasno gozdno pot, ki nas pelje čez Golovec, Orle, Molnik in čez Magdaleno v Grosuplje. Našteli bi lahko še nebroj drugih krasnih izletnih točk v najbližji okolini naše bele Ljubljane, toda prilivali bi vodo naši srebropeni Savi, ako bi to storili.

Ako se zahode komu višjih tur, mu daje naša divna Gorenjska toliko izbere, da si večje pač želeti ne more. Tukaj more vsakdo delati poljubne izlete v najlepši planinski raj, ne da bi spravljal v nevarnost svoje življenje in svojo denarnico.

V to prelepemu naravo vleče človeka z neodoljivo silo. Ako velja to za starejšega človeka, velja to še v povdovitih merni za mladega. Še bolj pa velja to za akademsko mladino. Ona posega čez teden v pretesnih predavalnicah, tiči pri svojih učilih v prekrasnih sobicah. Kako si hoče na-

domestiti one telesne in tudi duševne sile, ki jih je ob takih okolnostih izgubila med tednom?

S tem, da posveti nedelje in praznike pobodom v našo lepo naravo, s tem, da poleti na naše bližnje in oddaljene izletne točke. Tam bo naša ono potrebitno izpremambo, oni oddih, ki ga je njen živčevje, njeneto tako krvavo potrebitno kar kar ribi voda.

Gojitev pametnega in nepretirane planinstva bo akademikom dočašala dvojno korist. Na eni strani bodo naši v prosti naravi ono duševno razvedrilo, ki jih bo rešilo vsakdanjih skrb. Na drugi strani bodo s tem prinesli potrebitni davek na otočja svojega telesa, ki so ga zanemarjali med tednom in se osvežili za nove duševne napore, za novo duševno delo.

Gojitev zdravega planinskega sporta naj bi se torej poprije naše visokošolstvo, ker bo s tem koristilo sebi in narodu, iz katerega je izšlo.

Napisali smo tukaj nekaj misli o gojivju takih panog sporta, ki je v naših skromnih razmerah mogoča in izvedljiva. Če bodo akademiki v poštovanju naše misli in se po njih ravnavali, imeli bodo od tega sami največjo korist. Ohranili bodo svojemu telesu zdravje in čvrstost in si predstili za svoja starata leta tako svetlost, da ne bodo čutili peze sivih las.

Korist od tega bo imel tudi naš slovenski narod, najmanjša vejica naše ponosne jugoslovenske lipe. Iz vrst naših akademikov nam bo zrasel nov in čvrst rod, kateremu se ne bo tresla roka, ko bo v knjigo bočnosti pisal zgodovino in usodo slovenskega naroda.

Že iz ljubezni do slovenskega naroda, katere hipermoderne tok časa še ni izrušil iz idealnih src naših akademikov, se nadejamo, da naš apel ne bo postal glas vpijočega v puščavi...

Politične vesti.

= Svetozar Pribičević v avdijenci Beograd d. 28. aprila. Včeraj ob 18% je bil pozvan na dvor k prestonosledniku regentu Aleksandru minister na razpoloženje Svetozar Pribičević. Avdijenca je trajala nad eno uro.

= Intervjacija demokratov glede železničarske stavke in dogodkov v Ljubljani. Beograd d. 28. aprila. Včeraj so dopolne imela demokratska zajednica sejo, na kateri se je sklenilo, da se napoti poslanec dr. Kukovec k železničemu ministru dr. Korošcu ter zahteva gazna pojasnila glede železničarske stavke, ker se je v teku debate ugotovilo, da je vlada v tem vprašanju storila več pogreš ter zahteva, da se storiti vse, da se stavka čimprej zaključi. Nadalje se je sklenilo, da ima poslanec Adolf Ribnikar staviti na ministra notranjih zadev vprašanje radi krvavih dogodkov v Ljubljani, ker je vlada pokazala svojo nesposobnost s tem, da je klub prepovedal shodov dopustila, da se je zborovanje vršilo, nato pa pognala demonstrante v ozko ulico, kjer je bilo vsako umikanje nemogoče ter pustila strelijeti nanje, tako, da je padlo mnogo žrtv.

= Prihod poslanec v Beograd. Beograd d. 28. aprila. Včeraj so dopolne semkaj z orijentekspresom z zamudo 48 ur slediči poslanci iz Slovenije: minister na razpoloženju dr. Albert Kramer, Adolf Ribnikar, dr. Pavel Pestotnik in dr. Vekoslav Kukovec. Popoldne je prispet v Beograd in del klerikalnih poslancev iz Slovenije ter demokratska poslanca prof. Voglar in dr. Fr. Novak.

= Demokrati se ne pogajajo s sedanjo vlado. Beograd d. 28. aprila. Demokratska zajednica kar najodločneje demantira vse vesti, da bi se delegati demokratske stranke pogajali s sedanjo vlado glede sestave novega kabineta, marveč je demokratični klub samo v stikih z regentom, kateremu so se predložile za-

hteve demokratske zajednice. Smatra se, da je sedaj sestava koncentracijskega kabinta zasigurana.

= Dr. Korošec in železničarji. Beograd d. 28. aprila. Železnični minister dr. Korošec je izjavil delegatom železničarjev, da se pogaja z njimi samo v slučaju, če se povrnejo železničari na delo. Nadalje je izjavil, da dobre 1. maja plačo samo oni, ki niso stavkali odnosno oni, ki so se dobrovoljno odzvali pozivu na delo, vse ostali pa, ki se ne delajo, ne bodo dobili plač.

= Pražnavanje 1. maja. Beograd d. 28. aprila. Vlada je izjavila, da dovoli praznavanje 1. maja, ako garantirajo komunistični voditelji za vzdržanje miru in reda in če zagovote, da se v govorih ne bo agitiralo proti državnim interesom.

= Zagrebški komunistični občinski svetniki pozvani pred sodiščem. Zagreb d. 28. aprila. Včeraj so prejeli zagrebški komunistični občinski svetniki poziv, da se zglose pri sodišču radi svoje izjave, ki so jo podali pri prvi občinskem svetu pred zaprtego. Poziv ni prejelo vseh 20 zastopnikov, marveč samo en del.

= Dr. Kramafeva pisma Franu Josipu. Svoječasno so češki socialistični listi objavili pismo, ki ga je pisal dr. Karel Kramaf leta 1916, ko je bil obsojen zaradi veleizdaje na smrt, cesarju Franu Josipu. To pismo se je izrabljalo proti dr. Kramafu v politični borbi pri zadnjih volitvah v čehoslovaškem parlamentu. »Narodni Listy« javljajo sedaj, da je bilo to pismo z drugimi dokumenti, ki se nanašajo na ministra narodne obrane Václava Klofača, ukradenega iz avstrijskega domobranskega ministristva na Dunaju. Tatvino je baje izvršil major avditor Junge, ki je poslal pismo in vse ostale dokumente s posebnim kurirjem v Prago, da so se lahko porabili pri vojini agitaciji. Avstrijski državni kancelar dr. Renner je vložil protest proti tej tatvini.

= Regentova NEZAUPNICA PROTICU. — DR. VESNIČ SE STAVI KONCENTRACIJSKI KABINET. Beograd, 28. aprila. Kakor se zatrjuje, je krona trdno odločena na praviti konec sedanjim nezaupnim krizam in je njen odločni nastop znatno razbistril položaj. Regent je izrazil ministričnemu predsedniku Stojanu Proticu ob priliku njegove avdijenije, da smatra njegovo osebo kot zapreklo pri sestavi koncentracijskega kabinta. Sodi se, da bo Protic iz teh regentovih dovolj jasnih besed izvajal konsekvenčne. Regent je brzojavno pozval iz Pariza na M. Vesniča ter mu poveril za-

zom hotelia sedanja vlada Stojana Proticu investi arretacijo komunističnih in republikanskih voditeljev. Predvsem bi se moral arretirati urednik »Beogradskoga dnevnika Cicvarik in še nekateri voditelji komunistov. Sedaj pa, ko je kriza te vlade postala akutna, je minilo g. Stojana Proticu veselje, da bi izvedel nasilje, ki ga je nameraval.

NEODVISNO GLASILO.

LDU. Split, 27. aprila. (DDU.) Danes je izšla prva številka dnevnika »Novi liste«. Novi dnevnik hoče zastopati zahteve mnogobrojnih podenicev, ki ne pripadajo nobeni organizirani stranki in tvorijo načinjočo stranko v narodu. List bo stal zunaj strank in bo neodvisen.

ŽELEZNIŠKI PROMET NA HRVATSKEM.

Zagreb, 28. aprila. Redni železniški promet je vzpostavljen na progah Zagreb-Bakar, Zagreb-Beograd, Zagreb-Varaždin in Zagreb-Koprivnica. Danes je odšel iz Zagreba vlak v Osjak preko Križevcev. Orient-eksprez vozi redno, a ima precej zamude. Upati je, da bo ves promet v področju zagrebške direkcije v par dnevih popolnoma normalen.

DIJAŠKI IN DI NA DUNAJU.

LDU. Dunaj, 27. aprila. (ČTU.) Protijudovske demonstracije so se ponovile na vsečilišču, kjer so nemškonacionalni dijaki svoje judovske tovariše pregnali iz vsečiliščnih dvoran. Na klančnici pred poslopjem so se dijaki spopadli. Razvili se je pravati tepež. Policija je posredovala in razvijala sovražni taborišči. Komunist Molcher je prišel v spremlju majhne čete ljudske brambe in je pretrel izprazniti klančino. Intervent je pri načelniku državne policije, vsled česar so ob 13. dijaki morali zapustiti prostor pred vsečiliščem. Nato so nemškonacionalci odšli, povejajo nemškonacionalne pesmi in vzklikajoč: »Živio Kapp, živio Lüttwitz, živio Horthy!« Nemškonacionalni dijaki pretijo zapreti dohod k vsečilišču tudi nemenskim dijakom. Ako se izgredil ponovijo, se bo univerza zatvorila.

TUDI NA SLOVAŠKEM SO POSKUSALI PREVRAT.

LDU Praga, 27. aprila. Češke oblasti so odkrile tajno organizacijo, ki je pripravljala splošni prevrat na Slovaškem. Na čelu ji je bil odbor štirih članov, ki so bili vsi Madžari. Aretirani je bilo dosegaj 62 madžarskih članov omenjene organizacije. Pri aretriranih Madžarjih so našli papirje, ki kompromitirajo Budimpešto.

NEMŠKA ODŠKODNINA.

LDU. Berolin, 27. aprila. (DKU.) - Berliner Tageblatt- javlja iz Zeneve: Vsota, ki se bo zahtevala od Nemčije, bo znašala 90 milijard zlatih mark in se bo plačala v tridesetih obrokih po 3 milijarde na leto. Vendar pa se more ta vsota izpremeniti po gospodarskem položaju Nemčije. Anglija je predlagala samo 50 milijard, toda Millerand ni hotel povrstiti.

PRODIRANJE JAPONCEV V SIBIRI.

LDU. Amsterdam, 28. aprila. (D. KU.) Kakor poroča poročevalec lista »Times« v Pekingu, se na Daljnem Vzhodu zasleduje z veliko pozornostjo prodiranje Japoncev v Sibiriju.

Iz različnih znakov sklepajo, da se je japonska politika v Sibirlu in v severni Mandžuriji izpremenila. Japonci so istočasno pri Vladivostoku, Nikolsku in Habarovsku napadli Ruse in so jih premagali ter zasedli imenovana tri mesta in druge železniške postaje. Bolj vzhodno, kjer so se Japonci že začeli umikati, so zopet Jeli prodirali in so s četami Kolčaka in Semenova v več bojih premagali Ruse. Izgube Japoncev znašajo 3000 mož. Po poročilu ministrica za zunanjino posloje so se izkrcala japonske čete v Aleksandrovu v severnem delu otoka Sahalina, da ščitijo tamoznje japonsko prebivalstvo.

Neodrežena domovina.

— Z Gorilskega. Vodstvo »Slovenskega« v Gorici hoče dognati, koliko je vojniči sirot v deželi, da se jim izposluje državna podpora za vzdrževanje v gorilskem sirotišču. — Potreba nove bolnišnice v Gorici je zelo nujna. Zato je določil mestni svet za novo bolnišnico prestor blizu italijanske kmetijske Šole pri Šempetru; prostora je kakih 6 ha. — Stavka mestnega upraviteljstva v Gorici, o kateri smo poročali, je trdila samo en dan, ker je minicijil takoj dnevi dan nakazal zastalo državniško dokladno. — Gorilskova koledarja za 1920, ki ga je izdala Narodna Tiskarna, se je prodalo v 10 dneh 10.000 izvodov.

Napravili so drugi natis, 7000 izvodov, ki je tudi že skoro pošlo. — Monsignor A. Zampero in dr. Petrarin, deželni komisaar, sta ustavila v Puričiji ljudska stranko, tako da si bosta v političnih in socijalnih borbah stali nasproti socialistična ali komunistična in pa ljudska stranka.

Zivinski trg v Gorici se zoper otvoril in sicer bodo semnji vsak drugi in zadnji četrtek v mesecu. Ostango tudi vse glavni semnji: Sv. Hilarij, sv. Jernej, sv. Mihail in sv. Andrej. — Izginil je iz Podgorje 40-letni Josip Bandelj.

— Slovenski ljudski šol v Gorici kar nočajo odpri. Magistrat se obotavlja s posebnim namenom. Utrudili bi radi Slovence in dosegli, da bi slovenski otroci, ki so jih starši v sili vpisali v italijanske šole, ne bili prepisani v slovenske razrede.

Nenadoma blj otvorili en razred, pa rekli: glejte, otvorili smo slovensko šolo, otrok pa ni. Mislijo, da bi starši sodili, da ne kaže prepisovati otroke v slovenske šole, češ, sedaj bi imeli le škodo, ker leta teče, kaj jih bomo sedaj prepisovali. Ali Slovenci v Gorici se zavedajo svoje narodne dolnosti in jih bodo znali vršiti tudi v še tako težkih razmerah. To tudi pričakuje od njih ves slovenski narod. Gorica ostane važna točka v Slovenstvu.

— Kako krsto postopajo z namenimi ljudmi. Kraševci Josip Kosmač, občinski tajnik v Dekanih v Istri, svojcas sodni pisarniški uradnik v Gorici, je bil intelligent in značajan mož. Takih pa Italijani ne trpijo. Vseč so jim samo klečplazci, ki jim

vse potrde, »si, si, signori!« in vse store po njihovi volji, naperjeni proti slovenskemu ljudstvu. Košmina pa ni bil klečplazec. Misli je pa, da bodo Italijani vendar vpoštevali obstoječe zakone in navade. Pa se je varal. Ker ni hotel biti slepo orodje v italijanskih rokah, so ga kratkomalo odstavili. Občinski zakon predpisuje disciplinarno preiskavo, ali te niso hoteli uesti, dobro vedo, da mu ne morejo nicesar nekorektne dokazati. Revež je bil tako s svojo družino brez zasluga. Ves obupan je šel v Trst, se nastanil v neki gostilni in se v blaznosti vrzel iz prvega nadstropja na dvorišče ter obležal mirev. Žrtev italijanske brezobjektne in krutosti na zasedenem ozemlju.

— Lizzardo, poglavar istarskih brigantov, zoper ušel v Jugoslavijo. 15. t. m. se je pojavil Lizzardo, poglavar istarskih brigantov, na Puljščini. Karabinjerji, na čelu jih je maresciallo Soluri, ki je že ujet enega brigantov, so ga začeli sledovati. Organiziral se je lov na Lizzarda. Od Pulja do Voloskega je trajal lov na brigantskega poglavarja, ki se je spremeno umiknil pred zasedovalci. V Jugoslaviji svojega brigantstva ne bo mogel izvrševati. Zato naj »Piccolo« nikar ne misli, da je dobil Lizzardo pri nas varno zavjet.

Raj je napotilo blušega cesarja, da je podpisal vojno napoved Srbiji.

V dobi, ko pošiljajo razne osebe, ki so stale v večji ali manjši bližini s krogom odločajočim o vojni, svoje memoarje v svet, napisal je tudi bivši Franc Jožef adjutant baron Margutti svoje memoarje, ki jih privača tržaški »Il Piccolo della sera«. Seveda moramo računati s tem, da je marsikatera beseda v teh in enakih memoarjih napisana pod pritiskom nastalih razmer in zato jih moramo smatrati marsikader kot napisane gotovno namenom, bodisi da se skuša na ta način pokazati veljavnost pisca ali pa da se hoče uveljaviti pisec v novem režimu. Zato sprejemamo tudi razkritja tega bivšega avstrijskega višjega oficirja — »um grano salis. Vsakemu Slavjanu bivše avstrijske monarhije je znano, v koliko nam je bila bivša habzburška dinastija naklonjena in da ni zamudila trenutka, pritisniti nas ob tla, ako je to bilo le mogoče. Znano je tudi, kako politika se je vodila pod protektoratom te dinastije napram našim katratnim slavjanskim sosednim državam. Razni procesi, razne zlobno izmišljene afere pričajo o tem dovoljno. Zato smo tudi v dnu svoje duše prepričani, da se ni takratni cesar Franc Jožef prav niti pomisil, ko je podpisal vojno napoved Srbiji. In če se je kaj pomisil, je to storil le iz strahu pred rusko mobilizacijo. — Margutti povpišuje razpoloženje, ki je vladalo 28. julija leta 1914, na cesars

to državnih organov, pa bo kmalu zavladal najlepši mir in red v deželi. Samo ne nobenega polovičarstva in nobenega cincanja!

Slovenski odvetnik, ki zastopa »Schulverein«. Ta odvetnik je dr. Pegan. Zastopa nemški »Schulverein proti trški občini Laško pri Celju, ki je kupila tamošnjo Šulferajnsko šolo z vladnim dovoljenjem od gosp. A. Bega, glavnega sekretarja vsega v naših krajih se nahajačega Šulferajnova premoženja. Na podlagi kupne pogodbe je okrajno sodišče v Laškem izvedlo zemljeknjični prepis kupljenega poslopja na ime trške občine Laško. Protitemu prepisu je vložil »Schulverein« pritožbo na okrožno sodišče v Celju, in sicer po svojem zastopniku — dr. Pegangu. Pritožba je bila svedba odbita. Naša javnost se čudi, da se je v Ljubljani našel slovenski odvetnik, ki zastopa zloglasno germanizatorično društvo. Mi se temu ne čudimo! Mož, ki je svoječasno hotel odstraniti slovensko trobojničko kot dejelno zastavo kranjsko, pač ne bo tako skrupolozen, da bi ne prevzel tudi Šulferajnskega zastopništva.

Goreč oznanjevalec boljeviškega evangelija. Prožni mojster g. Mozetič se je zglašil pri nas v uredu in se je protestiral proti temu, da se ga označuje za boljeviškega agitatorja. Ob enem je izjavil, da ni nikdar govoril proti naši državi, marveč samo kritiziral nastop pred Leoničem.

Promet na progah železniškega ravnateljstva v Sarajevu se je tedni zopet v normalnem obsegu otevril, samo promet na progri Sarajevo-Crnuč se bo otvoril šele 30. t. m. Drugi osebni vlak na progri Sarajevo-Brod se uvede, čim se otvorí redni promet na progi Zagreb - Beograd.

K aretaciji inž. Petroviča. Kakor smo že javili je policija aretirala tudi inž. Petroviča, nadzornika kurilnice državne železnice. Petrovič je bil član »stavkovnega odobora« ter se je zlasti pregrevil proti uradni tajnosti, ker je izdijal odboru uradne brzjavke.

Promet na južni železnici. Obratno ravnateljstvo južne železnice naznana: Pričenši jutri, v četrtek 29. aprila, vozijo do nadaljnega nastopni osebni vlaki: Na progri Logatec - Zidan most - Zagreb - Sisec-Beograd ekspresna vlaka št. 14 in 15, na progri Maribor - Ljubljana vlaka št. 35a in 36a, na progri Zidan most - Ljubljana vlaka št. 37a in 42, na progri Ljubljana - Logatec vlaka št. 87a in 84a, na progri Ljubljana-Borovnica vlaka št. 35c in 60a, na progri Zidan most - Zagreb - Sisec vlaka št. 502 in 509, na progri Maribor - Špišje - Gradec - Dunaj vlaka št. 35 in 858, na progri Maribor-Spišje - Ljutomer vlaka št. 50/1801 in 1826a/1821a, na progri Maribor-Grabštajn vlaka št. 474/415 in 414/480, na progri Maribor - Pragersko - Kotoriba vlaka št. 356/205 in 228b. Razen tega prevažata osebe do preklica še vlaka na progri Ljubljana - Maribor št. 858 in 831.

S pošte. Imenovani so: za višega poštnega komisarja poštni komisar Anton Vesensjak pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani, za poštarja poštnega uradnika Anton Babić v Starem trgu pri Kočevju in za poštarico poštnega odpravnika Matilda Ferencak v Ribični na Pohorju. — Podelitev so poštna odpravnika mesta: Nemška Loka poštni pomočnici Ani Panek, Libelle poštni pomočnici Antonij Šibenik, Galicija poštni pomočnici Lini Petelinca in Dragi pri Kočevju poštne pomočnici Ante Defarju. — Preneseni so: poštni uradnik Ciril Lilek od urada Črnomelj k uradu Ljubljana 1, poštna uradnjakinja Lucia Cuderman od urada Kočevje k uradu Ljubljana 1, poštna uradnjakinja Josipina Grilc od urada Maribor 1 k uradu Konjice in poštna uradnjakinja Alibna Hiti od urada Konjice k uradu Metlika. — Odvezana je poštne službe poštne uradnjakinja Mina Vehovec v Borovljah. — Začasno vpojeno je poštarnica Frančiška Mayer v Ljubljani 1. — Razpisani nadopostarski mesti: Murska Sobota (I./1) in Dolnja Lendava (I./2); poštarski mesti v Belincih (II./2); mest. poštne odpravnikev: Cankova (III./5), Crenovci (III./5), Dobrovnik (III./4), Gornja Lendava (III./5), Križevci (III./5), Martjanci (III./6), Petrovci (III./5), Prosenjakovci (III./5), Puconci (III./5), Rankovci (III./6), Rogatec (III./5), Turnišče (III./5), Veliki Dolinci (III./5).

Novinarske ali časopisne brzjavke se smejo po znižani taksi (t. j. za 50 odstotkov navadne takse) sprejemati pod predpisanimi pogoji za sledete države: Čeho-Slovaško, Madžarsko, Avstrijo, Nemčijo, Anglijo in Francijo. Za poslednjo od 1. maja dalje. Za druge države je plačati za časopisne brzjavke polno takso.

Mast in pšenica. Iz Domžal nam poročajo, da je bilo pripeljanih v Domžale med pšenico za železničarsko aprovizacijo tudi pet sodov masti, ki jo je dal na to g. Kuralt pripeljati v skladiste na svoj dom. Delavci so zahtevali, da se mast razdeli med nje, županstvo pa je mast zaplenilo in korist ubožnim alegom. Sedaj se je začela oglašati celo vrsta pravih lastnikov te masti, med njimi tudi Žitni zavod, ki je bil nakazal in odpolnil vagon s pšenico. Zanimivo je, kako se bo zadeva o masti med pšenico resila.

Jugoslovenska Matica. V nedeljo 18. t. m. se je vrnilo na glavnem trgu v Šoštanj ustanovno zborovanje podružnice »Jugoslovenske Matice« za Šaleški okraj, ki je bilo obenem manifestacijski shod Šaleške doline za naše Primorje, predvsem za našo Reko. Na tem shodu, ki je bil zelo dobro obiskan, — bilo je okrog 1000 udeležnikov — so na vzoči z viharnim odobravanjem sprejeli več tozadvenih resolut.

Iz Prevalja nam pišejo: Prinek temu tukajšnjem posestniku je bil dne 23. marca t. l. zvečer ukrazen 9000 K. Zadeva se je ob 22. načnali orožnikom v Prevaljah. Stražmojster g. Janko Čibron je takoj poslal patrullo in sam vodil preiskavo. Kljub napornemu zasedovanju se je tatu posrečilo zbežati. Drugo jutro so zopet še patrullo na črto Maribor - Celje in aretrale v Spodnjem Dravogradu ravno pred odhodom vlaka tatu F. Kr. ter ga izročile pristožnemu sodišču v Pliberku. Pri tatu se je našla še cela ukradena sveta.

Stevilni vlomi in tativne na deželi. V času splošne železničarske stavke so se na deželi izvršili številni vlomi in tativne, dočim so v Ljubljani temni elementi počivali. Izrabljajoč zastoj v javnem prometu in izredne neprilike so razni vlomljeni in tativni plenili in kradli po vseh oddaljenejših krajih. Zelo številne tativne so bile izvršene na Dolenjskem, posebno v semiški okolici. O teh tativnih in vlomljih so doslej došla naslednja poročila: Velik vloom v Črmošnjicah. Pri posestniku Frideriku Majhnu v Stari Zagri pri Črmošnjicah je bilo ponocni vlomljeno v spalno sobo. Vlomilci so posestnika popolnoma oplenili. Odnesli so mu 11.000 K papirnatega denarja, 250 K v srebru, razno žensko in moško oblike ter perilo, pet žepnih ur, 1 damsko črno uro in zlate prstane. Skupna škoda znaša 27.000 K. — V Semču so vlomljeni v trgovino in trafiko Katarine Draga in n. Odnesli so ji 400 viržlink, 30 škatelj egipotskih cigaret in drugega tobaka. Skupna škoda znaša 2000 K. — V Zidanico posestnike Marije Klei in Selja pri Sv. Duhu so vlomljeni neznani storilci ter odnesli 280 l vina v vrednosti 3700 K. — Ker je bila splošna prepoved alkohola, so vlomljeni vlomljeni tudi v razne vinske kleti. Iz kleti posestnika Josipa Godca iz Sp. Nemške vasi pri Novem mestu so neznani storilci odnesli 112 l belega vina, veliko Šunko, slanino, klobase in sladkor. Škoda 5000 K. — Tudi v brežiškem okraju so bili izvršeni številni vlomi. Vlomljeno je bilo v usnjarsko delavnico Mirosl. Stembergerja v Brežicah. Odnesli so več še neustrojenih kož v vrednosti 22.000 K. — Vlomljeno je bilo dalje v trgovino Josipa Vrsto v Šk. na Globokem. Odnesli so raznega blaga za 80.000 K. Vloma sumljivi so ciganji.

Zepna tativna. Na Vodnikovem trgu je neznan žepar 28. t. m. dopoldne ob 10. ukradel kancistov v domu g. Ani Perščevič denarnico, v kateri je imela 20 lir, 2 srebrni liri in do 30 K. Storilec je neznan.

Zaprti gostilni. Policijski organi se včeraj dopoldne zatolili v neki gostilni na Bohoričevi cesti pojavljajoče železničarje, okoli 70 po številu. Takoj so vsi pobegnili. Policia je gostilno uradno zaprla.

Kolo ukradenog. Iz predsope na Dunajski cesti št. 22 je bilo ukradeno g. Matevžu Igliču vojaško kolo v vrednosti 3500 K.

Smrtna kosa. V Begunjah pri Cirknici je umrla ga. Julka Krajanja. N. v. m. p.!

Slav. občinstvo se naznana, da se bodo vršili letni sejmi v Domžalah za živino in drugo blago na leto štirikrat, in sicer: 4. januarja, 4. maja, 26. julija in 25. novembra vsakega leta. Trgovci in kupci se vijudno vzbijejo, da posetijo sejem Županstvo Domžale.

Čestnični narodnički naznani, da se bodo posiljavati kosa zatavile dne 6. maja vsem onim, ki je niso plačali aprilske obroke, odnosno niso poslali poviska narodnicu ed. 1. aprila naprej. Prosimo torej točno posiljati, da se dopoliliti te ne prekine.

Kultura.

Glasbene Matice arkestralne društve priredi v sončedeljek, dne 10. maja drugi redni koncert pod vodstvom

prof. Karla Jeraja. Spored obogačen resen manjših skladb Griega, Sibeliusa in Skrjana veliko patetično sinfonijsko Čajkovskega itd. Dalje se bo izvajal Griegov a-moli klavirski koncert z orkestrom in novake skladbe a klavirjem. Natančna spored približno.

Potrdljivojazitnična novaga gledališča v Zagrebu se pravili dne 14. oktobra t. l. Uprava narodnega kazališta v Zagrebu je razpisala dva natečaja, in sicer za dobro izvirno drame v znesku 3000 kran in za dobro izvirno opero v znesku 10.000 kran. Kopirok je bilo poslati do 31. decembra 1919 ter jih bo ocenila posebna jury, sestavljena ob dramatikov, ki so člani društva hrvatskih književnikov, zastopnikov Matice Hrvatske, ob zastopnikov odbora zagrebške podružnice Udrženja jugoslovenskih mužičar ter ob zastopnikov zagrebškega kazališta. Jury bo predlagal upravi najboljša dela, da se uprizore. Po tem predstavi opere in drame se odloči, katera izmed njih je vredna razpisane nagrade. Upoštevale pa se bodo tudi vse izvirne opere in drame, ki se uprizore letom 1920 na zagrebškem odru.

Cerkov sv. Save v Beogradu. Najzlastnejšemu sinu srbskega naroda, prvemu srbskemu arhiepiskopu in prosvetitelju, sinu Števana Nemanje, sestemu Savi, hočejo postaviti na Vračaru v Beogradu lepo cerkev. Sedemsto let živi in ustvarja velika dela srbska duša pod neumirljivim vplivom načela sv. Save. V dnevnih slavah in zmagi, v dobah strašnega trpljenja, prav do danasnje dne, ki živel srbski narod v duhu sv. Save. Cerkev bo zlasti v Ljubljani tudi v naškromniji kolbi. Leta 1894 so Turki sežgali njegove kosti, da bi zatrli spomin in vpliv naukov sv. Save. V bilo je zaman. Na polju Vračaru vpritoči zasluženega srbskega naroda so Turki uničili zadnje ostanke sv. Save. Toda njegova slava je vzrastila, le še višje ter se njegovo ime nononočno slavile vse stoljetja srbske cerkve, šole in oblasti ter ves narod. Sv. Sava je v duhu svojega očeta Števana ujedinil vse Srbe ter se je ohranilo to jedinstvo tudi tekmo, ko je srbska država razpadla. Dan sv. Save je bil znak načinka, ki se zadržal do dan, na kateri so se čutili Srbi po vsem svetu in narod, Srbi svobodni in Srbi v robstvu turškim, avstrijskim - ogrekem ali kakremkoli. S psemnjo svetosavsko so hodili Srbi na borbo za svojo svobodo in njo so končno dosegli udeleženje vse Jugoslovenov. Pred 25 leti se je osnovalo društvo pod pokroviteljstvom kraljevih, da zbere sredstva, s katerimi naj bi se zgradila lepa cerkev prav na onem mestu, kjer so Turki sežgali kosti sv. Save. Nabralo se je dosegli edenčet milijona ter se je nakupilo praznino zemljišče. A to seveda še ne zadostja. Zbirala se nadalje. In ker je sv. Sava simbol edinstva Srbov ter vseh Jugoslovenov, se obratila odbor na vse vrste podobri, ki zbirajo prispevke za novo cerkev v spomin sv. Save, ki bodo viden spomenik oživljivanju ideala staroslavnega kulturnosca: svobodne in ujedinjene države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Poziv na preplačati. Sabrane priporočili Bratoljuba Šrama donose niz aluzij na sadanje i prejašnje naše prilike raznih društvenih slojev. One su prečetko i vredna žala i letka ironija, a najpočet karakteristika svih dobrih i rjavih strana južnih Slavena. Kako je hrvatska knjižica v doba današnjeg materializma teško krči put, a tiskarski su troškovi veliki, mnoljavimo Vas, da nastojite medijom znancima i prijateljima nači po kojega preplatnika i novac poslati unavrijed. Cijena je knjizi u predbrojci 10 K. Imena preplatnika štampat će se kao dodatak u samoj knjizi, ako se nam pošalju do načasnosti 20. svibnja o. g. jer sama knjiga bit će gotova 25. svibnja o. g. Uprava Kluba hrvatskih književnikov u Osijeku (Gajev trg 4).

Zdravstvo.

Popularno predavanje o tuberkulozi. Poverjenštvo za pobiranje tuberkulozi na Hrvatskem je razpisalo natečaj za popularno predavanje o tuberkulozi. Brošura se mora baviti v zvoku in potekom bolezni ter bojem proti njej. Kopirok se ima izročiti poverjenštvu do 15. junija t. l. Razpisani sta dve nagradil, ena znaša 5000 K, druga 2000 K.

Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske. V času od 18. do 24. t. m. se je rodilo v Ljubljani 26 otrok, 2 sta bila mrtvorojena, umrlo je 19 domačinov in 9 tujev. Umrli so za ošpicami 1, za jetiko 5, vsled mrtvoudu 1, vsled negzode 5 in za pljučnico 2. Oboleli so za ošpicami, Skratico in grižo po luse.

za omjetov spolnih bolezni. Zbor zdravnikov Hrvatske in Slavonije je sklical poseben anketu v svrhu omjetov spolnih bolezni. Po temeljiti razpravi, pri kateri so sodelovali strokovnjaki za venerične bolezni iz Beograd, Sarajevo, Splita in Zagreba, je bila soglasno sprejeta tale rezolucija: 1.) Ker je treba računati z obstoječim prostitucijem se izjavlja anketna anketna za strogo reglementacijo prostitucije in sicer iz higienskih razlogov. 2.) Da - lji se naj odredi kasernarne ali reglementirane slobodne aprovizacija. Je odvisno od krajevnih razmer vendar ne da na nebotični ne smeti zavzeti javne hiše preve, neko je izvedena reglementacija slobodne prostitucije. Regulativi za preglej javnih hiš se ima izpolnititi na ta način, da se uvede mikro-skopsko in serološko preizkavo. 3.)

Kontrola prostitucije se naj odvzame policijski oblasti in izroči zdravniškim strokovnjakom na državne stroške. Ta kontrola se ima postaviti pod kompetenco ministrstva za narodno zdravje.

Sokolski.

Majhnik večer društva za sgradbo sokolskega doma Sokola I. se vrati dne 9. maja t. l. v veliki dvorani hotela Union z bogatim sporandom. Bratinska društva v sokolstvu naklonjeno občinstvu opozarjamo na to pridelitev, da se je v čim največjemu številu udeležen.

Zdravstvo. Za sgradbo doma Sokola L so dovoljali na občinstvo zbor mesarske zadruge dne 25. t. m. zbrani mesarski zadrugi 430 K. Želeti bi bilo, da ob sličnih prilikah s primernimi prispevki podprtje za sredstvo Sokola I. še več zavednih darovalcev.

Sarajevska sokolska župa. Sarajevske tri sokolske župe, srbska, bosansko - hercegovinska in hravatsko-turška so v likvidaciji. Ustanovna se skupna sarajevska sokolska župa.

Gospodarske vesti.

Nežigosani bankovci. Finančno ministvo bo izdal naredbo, po kateri se bodo vrnili lastnikom vsi zadržani nežigosani kronski bankovci, da jih uporabijo zunaj mej naših držav.

Monopoliziranje zunanja trgovine. Ministrski svet je podpisal naredbo, s katero se monopolizira zunanja trgovina z Žitom, zelenjavom, moko, živilo itd. Čisti dobitek se razdeli tako, da se porabi ena četrtina, ena četrtina za ustanovitev skladista, ostanka pa dobi država. Na ta način bo prenehal izvozna politika, ker izvoz poselje ne bo več stvar zasebnega interesa, ampak javnega.

Javna dražba lesa v Žirovniški planini pod Stolom. Dne 9. maja t. l. se vrši v hostah pri Žirovni (Gorenjsko) v prostorih gostilne Matij ob 8. uri poleđine javna dražba kakih 1000 m³ jelenovega in smrekovega lesa iz sremskega gozda pod

Načnovejša poročila.

VLADA OBSTRUIRA. — NEKAJ. KAR ŠE NI BILO!

LDU. Beograd, 28. aprila. 86. redni sestaneč začasnega narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik dr. Ribar od 17.45. Takol v začetku je prečital tajnik Mijočević, ki je predstavnik na predsednika začasnega narodnega predstavništva: »Gospod podpredsednik! Z ozirom na Vašo izjavu, izvano po mojem vprašanju v teku današnje seje, ki ste jo izvolili dati kraljevski vladi, da vztraja opozicija tudi nadalje pri svojem obstrukcijskem držanju, kateremu namreč datu izraza tudi na današnji seji, mi je čast sporočiti Vam v imenu kraljevske vlade tole: V interesu parlamenta in države želeč, da se niti začasno narodno predstavništvo, niti država ne izpostavlja prizorom, kakršnem bi bilo začasno narodno predstavništvo doslej toriče, naša država pa priča, kraljevska vlada soglasno z mislimi, ki sem jih razložil v svojem eksposetu o politični situaciji predloženem Nj. Vls. prestolonasledniku, ne more pod takimi okostnostmi prihajati na sede začasnega narodnega predstavništva dotlej, dokler ostane osoznača pri tem svojem držanju. Podpis: Stojan M. Protić. 28. aprila 1920.«

Nato je Izjavil podpredsednik parlamenta dr. Ribar, da zaključuje na podlagi tega dopisa današnjo sejo. Prihodna seja je sklicana za dan 3. maja ob 16. (Stari Ben Akiba se je vendarle zmotil, trdeč, da se ne zgodidi ničesar novega pod solcem! Do slej se je pač slišalo, da obstruirajo parlamenti, ni pa se še slišalo, da bi obstruirale — v lade! To je novost, ki je svet še ni videl in ne čul! — Opomba uredništa.)

JADRANSKO VPRAŠANJE. — LONDONSKI DOGOVOR. — UREDITEV EVROPSKIH PROBLEMOV.

LDU. Pariz, 28. aprila. (DKU.) Lloyd George je v pogovoru čas-

nikarjem izjavil, da bi bila neposredna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo nedvomno najboljše jamstvo za ugodno rešitev jadranskega vprašanja. Anglija da je pripravljena vporabiti londonski dogovor, katerega se je držala Italija med vojno s toljimi žrtvami. Zaveznički iskreno žele se sestanka v Spaaji. Pri tem se stanku bo nemški državni kancelar zavzemal mesto, enako onemu medzavezniških ministrskih predsednikov. Stabil bo predlog in bo mogel obrazložiti svoje nazore glede prihodnje ureditve evropskih problemov.

KONFERENCA V SAN REMU.

LDU. Pariz, 28. aprila. (DKU.) — Agence Havas.) V zbornici je naznani ministrski predsednik Millerand, da je Anglija dobila mandat za Palestino in Mezopotamijo. Francija pa za Sirijo; Zedinjene države so se naprošile prevzeti mandat nad Armenijo ali pa določiti njene meje. Nada je izjavil ministrski predsednik Millerand, da se izpraznila Frankfurt in Darmstadt, kakor hitro se bo število nemških čet v ruhrskega okrožju zmanjšalo tako, kakor je predvideno v dogovoru z dne 8. avgusta. Ministrski predsednik je dejal, da je bilo načelo konferencem v San Remu, izključiti vsako misel o reviziji pogodb. Prebral je izjavu zaveznikov in rekel: Z njo (izjavu) staramo v pozitivnem periodu izvedbe pogodb. Sporazum zaveznikov je iskrenji nego kdaj prej. Zaveznički so se poslovili od San Rema z veliko gotovostjo glede potrebe in moči svojega sporazuma. Konferenca ni bila brezuspešno delo. (Odobravljeno po vsej zbornici.)

LDU. Pariz, 28. aprila. (DKU.) Odsek za zunanje posle v francoski zbornici je naslovil na vlado prošnjo, naj mu poroča o dogodkih na konferenci v San Remu, dalje tudi o pogajanjih z ruskimi zastopniki v Kodanju.

LDU. Berlin, 28. aprila. (DKU.) Kakor doznavata zastopnik »Vossische Zeitung« v San Remu, je italijski ministrski predsednik predlagal, naj se sprejmejo v medzavezniško komisijo za sirovine tudi nemški in avstrijski zastopniki. Lloyd George se je s tem predlogom strinjal, dočim ga je Millerand odklonil.

LDU. Berlin, 28. aprila. (DKU.) Predpoldne je italijski poslanik izročil državnemu kancelarju že znano ententno noto, s katero se je konference v San Remu končala. Besedilo je soglasno z onim, ki ga je priobčila poročevalnica Agence Havas. Noto je podpisal italijski ministrski predsednik Nitti.

WILSON IN MIROVNA POGODBA.

LDU. Pariz, 28. aprila. (DKU.) Washingtonski listi pišejo, da bo predsednik Wilson v kratkem v sestavu iznova predložil mirovno pogodbo, vendar pa da bo pogodbi dodal nekatere pridržke, ki bi vsebovali vse, kar smatra Wilson potrebnim za ameriške interese.

JUGOSLOVENSKA - ITALIJANSKA POGAJANJA.

LDU. Lyon, 28. aprila. (Brezžično.) »Matin« poroča iz San Rema, da se je včeraj Scialo razgovarjal v Nizzi z dr. Trumbičem, ki je bil na potu v Beograd. Prihodnji sestanek med Scialo in jugoslovenskimi delegati bo v par dneh in sicer ob jezru Lago Maggiore.

SLUŽBENO IZVESTJE O ŽELEZNISKEM PROMETU V SLOVENIJI.

LDU. Ljubljana, 28. aprila. Uradno se poroča: Na južni železnici se je danes prijavilo skoro vse osebje v službo. Vozili so na vseh progah osebni vlaki, kakor včeraj, na progah Logatec - Špilje tudi več tovornih, oziroma živilskih vlakov, nadalje tudi ekspressni vlaki Beograd - Pariz v obeh smereh. V vseh večjih postajah, kakor tudi v rudniških postajah, se premika in razvršča tovor. Jutri 29. t. m. bodo vozili na vseh progah sovražniku.

osebni vlaki, med Ljubljano in Mariborom, razen dosedanjih mešanin vlakov. Še v vsaki smeri po en osebni vlak, nadalje med Ljubljano in Zidanim mostom jutranji in večerni osebni vlak za Šolarje in uradnike itd. Istotako zjutraj in popoldne po en osebni vlak med Ljubljano in Borovnik. Z veza osebnih vlakov med Mariborom in Dunajem se zopet vzpostavi. Ekspressni vlaki Dunaj-Trst pričnejo voziti v ponedeljek 3. maja.

Na progah državnih železnic v Sloveniji je od danes opoldne vzpostavljen ves osebni in tovorni promet, kakor je bil pred stavko.

Železničarska stavka je smatrana dejansko, četudi ne formalno, končana. Tudi vse drugo delavstvo po Sloveniji dela, stavkajo samo še rušarji. Mir in red se ni nikjer kajil.

TURKI OSTANEJO V CARIGRADU.

LDU. Lyon, 28. aprila. (Brezžično.) V San Remu se je sklenilo, da ostanejo Turki v Carigradu, manjšinam pa se dajo potrebne garancije.

TURŠKA MIROVNA DELEGACIJA.

LDU. Lyon, 29. aprila. (Brezžično.) V Versaillesu pričakujejo prihod turške delegacije dne 5. ali 6. maja.

POLJSKO - UKRAJINSKI SPORAZUM.

LDU. Varšava, 28. aprila. (DKU. Brezžično.) Ministrstvo za zunanje posle prijavljuje uraden komunikat, v katerem poljska vlada priznava pravico ukrajinskega naroda do samostnosti in direktorija pod hetmanom Petljuro kot načelnikom načelnikomukrajinske ljudske republike. Ukrainsko zastopništvo prijavljuje uradno proglašenje, popolnoma enak onemu, ki ga je izdal načelnik poljske armade Pilsudski, v katerem hetman Petljura izjavlja, da se bo poljska in ukrajinska armada bojevali ramo ob ramu proti skupnemu sovražniku.

Št. 237.

Razglas.

Proda se enonadstropna hiša z vrtom in ledencem tik pred kolodvorom Dravograd - Meža. Lokali so pripravljeni za vsako obrto.

Prodajna cena 300.000 kron. Reflektanti naj pošljajo v zapravljenem pismu ponudbe do 10. maja 1920, na trško občino Dravograd, toda ne pod prodajno ceno. Pri sklepu pogodbe se mora položiti najmanj 150.000 K. drugo se izplača po dogovoru.

Pnevmatike Na debelo!
za avto in kolesa
Gumiševi trakovi M. Kuštrin
za trte

Vsakourstne žice Ljubljana,
za električne napajalne. Dunajska cesta št. 20.

Črno dalmatinsko vino ima v zalogi
Gospodarska zveza v Sp. Šiški.

Slovenska eskomptna banka LJUBLJANA.

III. redni občni zbor našega zavoda je sklenil, da se plača delničarjem za leto 1920

6% dividenda

Kupon št. 3 I. in II. emisije naših delnic se bode plačevali po

24 kron

pri naši blagajni počenši s 1. majem t. l. — Pri inkasu se mora predložiti tudi kupon št. 2

Upravni svet.

Zahvala.

Vsem, ki so nas ob prebriki izgubi našega ljubljenega sina, ozir. brata, svaka in strica, gospoda

Antona Seražina

deželnovladnega koncipista pri predsedništvu deželne vlade za Slovenije

tolažili in za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti izrekamo tem potom najsrcejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo upravnemu sanatoriju Leoniča, zlasti gg. dr. Slajmerju, dr. Zalokarju in dr. Krajevcu ter ē. sestram-umiljenkam za požrtvovalni trud, vsem ki so ga v tako mnogobrojem številu spremili na njegovi zadnji poti, zlasti gospodu poverjniku prof. Remcu in ostalem uradništvi deželne vlade, gg. povecavcu za ginalne žalostinice in darovalcem vencev. Oddolžiti pa se moramo v prvi vrnji rodbinama Krmpotič in Pavetči ter vsem onim, ki so pokojnika v bolezni obiskovali, in tolažili!

Vsem tisočera hvala!

Trot-Ljubljana, dne 28. aprila 1920.

Žalnječa rodbina.

Bite se za tako boljšo delico
ali žena k majhni obitelji za lažje
hane posle. Treba je, da znače koliko
kuhata. Vrlo dobro ravnanje. Pač po
dogovoru. Naslov: Slovenske upravnosti
Slovenega Naroda.

mojo rabljeno se pravi.
R. flektanti naj se ogla-

sijo: Rimski cesta št. 21. od 11. 12. ure
donedaleč.

600 K nagrada

dansko kdo mi prekrbi

eno veliko ali dve

majhni nemobilarni sobi takoj ali po-

zneje Ponudbe na upravnosti Slov-

enega Naroda pod: »Takoči ali pozneje 2973.«

Razglas.

Dne 5. maja se bo vrnila

prostovoljna javna dražba
različnih voz na dvorišču g. Predoviča nasproti klavunce.

IZROČITEV SOCIJALISTIČNEGA POSLANCA.

LDU. Pariz, 28. aprila. (DKU.) Pri včerajšnji seji poslanske zbornice je bil stavljen predlog, da se ukinje imuniteta socialističnega poslanca Beillant - Couturier, čigar izročitev se zahteva z ozirom na članek, ki je izšel dne 20. aprila v »Populairu«. Socialistične skupine v zbornici so se danes popoldne posvetovale in sklenile, da ostanejo imenovanim poslancem solidarni.

POLJAKI PROTI BOLJŠEVIKOM.

LDU. Varšava, 27. aprila. (DKU. Brezžično.) Vojaško poročilo od 27. t. m. se glasi: Naša armada je dne 25. t. m. v Voliniji prešla v splošen protinapad, ki jo povzročil med sovražnimi četami paniko. Dne 26. t. m. zjutri so zavzele naše čete Žitomir. V tem ozemlju je bilo premaganih 38 infanterijskih in 27 artiljerijskih boljševiških divizij. V naše roke je padlo mnogo vojnega plena.

RAZRUŠENA BAGDADSKA ŽELEZNICA.

LDU. London, 28. aprila. (DKU. Brezžično.) Po poročilih iz Sirije so čete Kemal paše razdrle bagdadsko železničarico severno in južno od ciljskega prelaza.

REVOLUCIJA V GUATEMALI.

LDU. Pariz, 28. aprila. (DKU. Agence Havas.) Po verodostojnih poročilih iz San Salvadorja je bilo pri revolci v Guatemale ubitih več kot 800 oseb. Mnogi pristaši odstavljenega predsednika Cabrete, ki so mu ostali zvesti, so bili pobiti v svojih stanovanjih.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.